

Bernáth Aurél nyolcvanöt éves

Hegedűművész. (Ceruzarajz, 1939)

Nyolcvanöt esztendeje, 1895. november 13-án született a huszadik századi magyar piktúra kiemelkedő mestere, Bernáth Aurél.

Festői tanulmányait Nagybányán kezdte, s munkáját katonáskodás, első világháborús hadikórház után a forradalmi magyar avantgarde, Kassáték körében folytatta. Művészvándorútja is e nagy nemzedékével volt azonos a forradalmak bukása után: 1921-ben Bécsbe, két év múlva Berlinbe költözött. Itt, a német fővárosban hatott rá az a modern törekvés, amely későbbi, érett festészetét is mindvégig éllette, de amelyet ez a rendkívüli mester férfikorában teljesen a maga egyénisége szerint élt újra, oldott fel táblaképeiben: az expresszionizmus. Első kiállítását e törekvések jegyében rendezte meg 1923-ban a berlini Sturm-galériában, s ugyanitt állított ki az emigráns Ferenczy Bénével közösen 1924-ben.

1926-ban Bernáth Aurél hazaköltözött, piktúrája szelídebb lett, s hamarosan mind munkái, mind az egyénisége révén méltó főszereplőjévé vált a két háború közötti haladó magyar képzőművészetnek. Nagybánya természetelvé örökségéből és a fiatalkori modern izmusok tanulságaiból ötvöződött az a művészettörténeti minőségű, egyéni, lírai, intim táblaképművészet, amelyet szellemi lényegében a kor hivatalos eszméitől tartózkodó, programo-

san polgári humanista, értékörző, befelé forduló alkotói magatartás éltetett. Erről az emberi és művészi álláspontból rokonszenvezett a már mesterformátumú Bernáth Aurél a felszabadulás előtti évek antifasiszta törekvéseivel, és ez tette természetessé a felszabadulás utáni kiteljesedést.

A közéletben mindig aktív művész az új Magyarország első hetitől rendkívüli energiával dolgozó a művészeti élet szervezőjeként, generációk legendás hírű főiskolai mestereként, művészeti íróként, tisztségviselőként. Piktúrája a felszabadulás után először új tematikával, majd az ötvenes évek közepétől új — monumentális — műfajokkal gazdagodott. Nagy sikerű kiállítások, egész generációknak művészeti programot adó intim táblaképek után az utóbbi két évtizedben valósíthatott meg olyan nagylélezetű falképterveket, mint az MSZMP központjának hatalmas kompozíciója, a régészeti intézet freskója, az Erkel Színház monumentális fala.

Bernáth Aurélt, a kétszeres Kossuth-díjas kiváló művészt, a szépirodalomban és műirodalomban is rendkívül alkotó mestert a szocialista Magyarország a kezdetektől megbecsüli, és a hivatalos elismerés találkozik a tanítványok, az alkotótársak, a nagyközönség őszinte tiszteletével. Ennek jegyében köszöntjük a rendkívüli mestert a mai, nyolcvanötödik születésnapon.